

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
підприємництва, торгівлі
та туристичного бізнесу
Протокол № 2 від 04.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність **076 «Підприємництво та торгівля»**
Освітній рівень **другий (магістерський)**
Освітня програма **«Підприємництво та торгівля»**

Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Розробник:
д.е.н., професор

Олена ЧУПИР

Завідувач кафедри
підприємництва, торгівлі та
туристичного бізнесу

Марина САЛУН

Гарант програми

Катерина ЗАСЛАВСЬКА

Харків
2024

ВСТУП

У світовій практиці малий та середній бізнес є базисом та запорукою стабільного розвитку економіки. Розвиток суб'єктів підприємництва таких форм не вимагає занадто великих стартових інвестицій, гарантує високу швидкість обороту ресурсів, задовольняє суттєву частину попиту на товари та послуги масового споживання. Розвиток сегменту малого та середнього бізнесу, який завдяки гнучкості та адаптивності має значно вищий потенціал щодо подолання економічної кризи, сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки України. Тому ведення бізнесу у нинішніх умовах – це прерогатива компетентних, стратегічно орієнтованих підприємців, які використовують сучасні та відповідні методи, концепції та методології бізнесу, що зарекомендували себе у світовій практиці управління. Застосування на практиці сучасних підходів щодо управління діяльністю суб'єктів підприємництва дозволить вітчизняному бізнесу досягти поставлених цілей, маневреності та швидкої адаптивності до зміни тенденцій сучасної економіки. В результаті чого відбудеться налагодження ефективності бізнес-процесів, що дозволить підвищити конкурентоспроможність та прибутковість суб'єктів малого та середнього бізнесу. Навчальна дисципліна «Управління бізнесом» є обов'язковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців другого освітнього рівня (магістерського) освітньої програми 076 "Підприємництво та торгівля" для всіх форм навчання.

Мета викладання навчальної дисципліни – формування професійних компетентностей щодо використання методів та інструментів управління для підтримки та розвитку суб'єктів підприємництва задля їх швидкого адаптування до умов ринкового середовища.

Основними завданнями дисципліни виступають:

формування новітнього економічного мислення, що базується на принципах перспективного бачення розвитку пріоритетних напрямків національної економіки, виявлення існуючих потреб споживачів, їх задоволення, а також забезпечення виконання місії підприємства на ринку;

формування глибоких теоретичних знань і навичок аналізу практичних проблем управління бізнесом, пошуку шляхів ідентифікації та розв'язання складних завдань і проблем задля ефективного управління бізнесом в умовах економічних трансформацій;

формування у здобувачів системи певних спеціальних знань і навичок професійної діяльності в підприємницькому середовищі, спрямованої на створення та забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарської діяльності у сфері виробництва, торгівлі, надання послуг, а також здійснення комерційних, фінансових, посередницьких та інших операцій і встановлення конструктивних ділових стосунків із партнерами;

формування системи спеціальних знань щодо питань організації та управління бізнесом шляхом ефективного цілепокладання, планування й

організації діяльності, самоконтролю та самомотивації для підвищення власної та командної ефективності діяльності;

оволодіння новітніми управлінськими підходами та застосування сучасних науково-технічних досягнень у процесі ведення бізнесу, опанування інструментарієм прийняття ефективних господарських рішень.

Об'єкт вивчення освітньої компоненти: управління організаціями та їх підрозділами в умовах невизначеності сучасного ринкового соціально-економічного середовища.

Предмет вивчення освітньої компоненти - сукупність принципів, методів й інструментів управління та організації бізнес-процесів підприємства шляхом їх моделювання, впровадження, аналізу й удосконалення.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна, визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 1	ЗК 1
РН 2	ЗК 2
РН 3	ЗК 3
РН 6	ЗК 6
РН 10	СК 4
РН 11	СК 5

де:

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій та торговельній діяльності.

РН1. Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

РН2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

РН3. Розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

РН6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

РН10. Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

PH11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких і торговельних структур

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічна природа бізнесу.

Тема 1. Сутність сучасного управління бізнесом.

1.1. Місце і роль малого та середнього бізнесу в економіці.

Сутність бізнесу. Економічна природа бізнесу. Сучасні умови функціонування бізнесу. Сутність сучасного управління бізнесом. Місце та роль малого та середнього бізнесу в економіці. Ознаки бізнесу. Головні умови функціонування бізнесу. Суб'єкти та об'єкти бізнесу. Зовнішнє та внутрішнє оточення бізнесу. Види і форми бізнесу. Форми бізнес-підприємств. Бізнес і власність. Механізми створення бізнесу. Малий і середній бізнес як невід'ємний складник ринкової економіки.

1.2. Сучасний стан вітчизняного бізнесу та його основні тенденції розвитку.

Соціально-економічні функції малого та середнього бізнесу в економіці держави. Соціально-економічні засади формування успішного бізнесу. Сучасний стан вітчизняного бізнесу та його основні тенденції розвитку. Необхідність підтримки малого та середнього бізнесу. Основні риси функціонування підприємств малого бізнесу в кризових умовах. Державна політика у сфері розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

1.3. Організаційно-правові засади становлення та функціонування малого й середнього бізнесу.

Нормативно-правові основи регулювання підтримки малого та середнього бізнесу. Організаційно-правові засади становлення та функціонування малого та середнього бізнесу.

Тема 2. Управління бізнесом як процес.

2.1. Особливості управління бізнесом на основі процесного підходу.

Основні підходи до управління бізнесом. Визначення сутності поняття «бізнес-процес». Головні складові та опис бізнес-процесу. Характеристика елементів бізнес-процесу. Характеристика основних та допоміжних бізнес-процесів підприємства. Основні властивості бізнес-процесів та їх класифікація. Модель управління бізнес-процесами підприємства. Процесний підхід в управлінні організацією. Сутність процесного підходу. Функціональні та процесні моделі управління. Застосування процесного підходу у побудові й управлінні організацією. Застосування процесного підходу в управлінні бізнес-процесами підприємства торгівлі.

2.2. Проектний підхід в управлінні бізнесом.

Поняття проекту та проектний підхід до розвитку бізнесу. Поняття проектно-орієнтованого бізнесу. Функціональні засади проектно-орієнтованого бізнесу. Концепція проекту. Життєвий цикл проекту. Грошовий потік. Причини використання грошового потоку для оцінки проектних рішень. Обґрунтування доцільності реалізації проектних рішень за допомогою проектного грошового потоку. Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки ефективності. Необхідність управління проектними витратами.

2.3. Функціональні напрями управління бізнесом.

Сучасне поняття, принципи та види управління. Рівні та види управління бізнесом. Управління витратами та фінансовими результатами. Управління маркетинговою діяльністю. Управління виробничою діяльністю. Управління персоналом. Управління фінансами. Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю. Управління у кризових ситуаціях. Управління розвитком. Управління інтегральними характеристиками бізнесу. Управління зовнішньо-економічною діяльністю. Екологічне управління. Види організаційних структур управління.

Тема 3. Психологія управління бізнесом.

3.1. Емоційний інтелект лідера у сфері бізнесу.

Емоційний інтелект: поняття, історія дослідження. Емоційний інтелект як риса особистості. Відношення емоцій до бізнесу. Емоційна інформація та її роль у професійній діяльності. Структура емоційного інтелекту. Зміст компонентів емоційного інтелекту. Емоційний інтелект у діяльності бізнес-лідера. Значення розвиненого емоційного інтелекту для бізнес-лідера. Розвиток навичок емоційного інтелекту бізнес-лідера. Техніки розвитку емоційного інтелекту.

3.2. Психологія бізнесу.

Психологія бізнесу як напрямок психології. Психологія бізнесу, лідерства та комунікацій як перспективний напрям в Україні та Європі. Психологічні інструменти для розробки та формування бізнес-стратегій. Предмет та об'єкт психології бізнесу. Зв'язок психології бізнесу з іншими науками та психологічними дисциплінами. Психологічні якості людини бізнесу. Психологія впливу.

3.3. Психологія управління бізнесом.

Психічні явища в діяльності бізнесмена. Структура психіки людини. Пізнавальні процеси в діяльності бізнесмена. Мотивація бізнес-діяльності. Психологія діяльності. Особистісні якості бізнесмена. Спрямованість особистості бізнесмена. Психологічні аспекти ефективної бізнес-діяльності. Комунікативні процеси в діяльності бізнесмена. Психологічні особливості успішної бізнес-діяльності. Персонал-технології у психології бізнесу. Психологічні основи успішних продажів. Психологічна допомога суб'єктам бізнесу. Психологічна культура та етика бізнесу.

Формування управлінських здібностей, етики бізнесу та корпоративної культури. Стилi керування. Комунікації. Методи психологічного впливу.

Тема 4. Прийняття управлінських рішень у малому та середньому бізнесі.

Сутність, природа та класифікація управлінських рішень. Особливості прийняття управлінських рішень. Людський фактор і психологічні аспекти управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень. Прийняття стратегічних управлінських рішень. Прийняття управлінських рішень у сфері маркетингу, логістичній діяльності, інноваційної діяльності. Прийняття фінансових й інвестиційних, кадрових рішень. Інформаційна підтримка процесу розробки та прийняття управлінських рішень. Ухвалення управлінських рішень у конфліктних ситуаціях і ситуаціях ризику.

Тема 5. Управління конкурентоспроможністю бізнесу.

Генезис та еволюція відносин конкуренції. Трансформація відносин конкуренції у суспільстві, заснованому на знаннях. Зміна акцентів у формуванні конкурентних переваг. Сучасні погляди на формування і розвиток конкурентного середовища. Місце України в міжнародному конкурентному середовищі. Тенденції та чинники управління конкурентоспроможністю бізнесу в сучасних умовах.

Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства на основі інноваційних пріоритетів. Інноваційне управління розвитком персоналу як основного джерела конкурентних переваг. Управління гнучкістю підприємства як економічною системою. Стратегічне управління бізнесом. Антикризове управління бізнесом. Проблеми управління конкурентоспроможністю підприємств малого бізнесу.

Змістовий модуль 2. Система забезпечення функціонування бізнесу.

Тема 6. Програми підтримки малого та середнього бізнесу.

6.1. Підприємницьке середовище функціонування малого підприємництва в Україні.

Підприємництво в ринковому середовищі. Нормативно-правові основи регулювання підтримки малого підприємництва. Оцінка позицій сектору малого підприємництва в розвитку екосистеми бізнесу в Україні. Інституційна структура підтримки малого підприємництва. Сприятливі та несприятливі фактори розвитку малого підприємництва. Інфраструктура підтримки малого підприємництва.

6.2. Фінансова, кредитна, донорська та грантова екосистеми підтримки малого підприємництва.

Кредитні продукти банків та небанківських кредитних установ для розвитку малого підприємництва. Програми кредитування малого підприємництва у рамках реалізації міжнародних програм фінансової допомоги. Підвищення доступності кредитів для малого та середнього бізнесу. Характеристика донорської та грантової екосистеми. Пошук та отримання грантів. Оцінка ефективності грантової підтримки.

6.3. Інформаційна та консалтингова екосистема підтримки малого підприємництва.

Доступ до інформації та консалтингових послуг. Роль інформаційної та консалтингової підтримки у розвитку малого підприємництва. Перспективи розвитку інформаційної та консалтингової екосистеми. Стратегічні пріоритети державної політики малого підприємництва

Тема 7. Управління фінансуванням малого та середнього бізнесу.

Фінанси малого бізнесу та їх архітектура. Система управління фінансами бізнесу. Система зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин бізнесу. Принципи організації фінансування бізнесу. Класифікація фінансових ресурсів бізнесу. Складові фінансового механізму в бізнесі.

Управління фінансуванням підприємств малого бізнесу. Цілі управління фінансами підприємств малого бізнесу. Інструменти фінансування малого та середнього бізнесу. Зовнішні та внутрішні джерела фінансування. Правове регулювання фінансової державної фінансової підтримки малого підприємництва в Україні. Фінансова екосистема.

Тема 8. Інформаційне забезпечення бізнесу.

Інформація як основа процесу управління. Сутність інформаційного забезпечення, основні підходи щодо його визначення. Місце і значення інформаційного забезпечення в управлінні бізнесом. Особливості інформаційного забезпечення управління підприємством. Ефективне функціонування інформаційного забезпечення. Система інформаційного забезпечення. Складові інформаційного забезпечення. Основні вимоги до якості інформації. Класифікація інформаційних ресурсів підприємства. Типи інформаційних потреб для кожного етапу розвитку суб'єкта підприємництва. Особливості інформації при прийнятті рішень у бізнесі. Використання інформаційних комп'ютерних технологій в менеджменті.

Тема 9. Управління людськими ресурсами в бізнесі.

Поняття управління людськими ресурсами. Системи управління людськими ресурсами для досягнення цілей. Управління людськими ресурсами як внесок у результати діяльності організації. Завдання, ролі й відповідальність фахівців з управління людськими ресурсами. Сфери комерційної діяльності, в яких фахівці з управління людськими ресурсами підтримують реалізацію стратегії організації. Навички, кваліфікаційний рівень і етичні вимоги до фахівців з управління людськими ресурсами. Роль керівників у системі управління людськими ресурсами. Тенденції у зміні складу робочої сили і їхній вплив на управління людськими ресурсами.

Вплив підвищення кваліфікації на ефективність працівників і організацій. Формування кадрової політики у бізнесі. Вплив управління продуктивністю на ефективність і результативність організації. Роль і ефективність управління

людськими ресурсами для високоефективної організації. Організація набору і відбору персоналу. Формування успішної команди.

Тема 10. Управління розвитком бізнесу.

Розвиток малого підприємництва та малого бізнесу в Україні: чинники впливу й актуальні тенденції. Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва в Україні. Стимулювання розвитку малого підприємництва як складова диверсифікації економіки. Політика сприяння розвитку малого бізнесу: пріоритети та перспективи. Управління стійким розвитком підприємства. Управлінський консалтинг для розвитку малого підприємництва.

Управління змінами як основа розвитку малого підприємництва. Управління бізнесом у кризових ситуаціях. Економічна безпека бізнесу та її оцінка.

Стратегічне партнерство як основа сучасного бізнесу. Стратегічні партнерства у розвитку підприємства. Партнерство як стратегічний напрям розвитку. Система внутрішніх факторів, що зумовлюють доцільність партнерства. Типологія стратегічних партнерств. Ефективність стратегічного партнерства.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Виконання практичних завдань.
Тема 2. Завдання 2.	Виконання практичних завдань.
Тема 3. Завдання 3.	Виконання практичних завдань.
Тема 4. Завдання 4.	Виконання практичних завдань.
Тема 5. Завдання 5.	Виконання практичних завдань.
Тема 6. Завдання 6.	Виконання практичних завдань.
Тема 7. Завдання 7.	Виконання практичних завдань.
Тема 8. Завдання 8.	Виконання практичних завдань.
Тема 9. Завдання 9.	Виконання практичних завдань.
Тема 10. Завдання 10.	Виконання практичних завдань.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1-10	Вивчення лекційного матеріалу та нормативної бази України
Тема 1-10	Підготовка до практичних занять
Тема 1-10	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань
Тема 3	Написання есе
Тема 1-10	Підготовка до екзамену

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як: проблемні лекції (тема 2, тема 5, тема 6, тема 8, тема 10, тема 12), робота в малих групах (практичне заняття 7), семінар (практичне заняття 1), розрахункові завдання (практичне заняття 2), мозкові атаки (практичне заняття 4), презентації результатів (практичне заняття 1, 3, 4, 7).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуальні навчально-дослідні завдання (25 балів), письмова контрольна робота (10 балів), колоквіум (20 балів), есе (5 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність «Підприємництво та торгівля»
Освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»
Семестр II
Навчальна дисципліна «Управління бізнесом»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове) - (30 балів)

За кожний правильний тест, при наявності розрахунків – 3 бали.

1	Основними елементами державної системи підтримки підприємницької діяльності є: а) вихід економіки з кризи та стабілізація економічної ситуації; б) створення сприятливих умов для зовнішньоекономічної діяльності; в) прискорення процесу розвитку малого бізнесу; г) забезпечення правових гарантій свободи підприємницької діяльності.
2	Компонентами підприємницького бізнесу є: а) виробництво продукції; б) комерція (торгівля); в) комерційне посередництво; г) усе перелічене.
3	Тип підприємницької діяльності, що передбачає самостійне ведення справ в особистих інтересах, — це: а) партнерство; б) одноособове володіння; в) корпорація.
4	Принципами державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є: а) ефективність підтримки малого і середнього підприємництва; б) доступність отримання державної підтримки суб'єктами малого і середнього підприємництва;

	<p>в) ефективність використання бюджетних коштів, передбачених для виконання зазначених програм;</p> <p>г) відкритість і прозорість проведення процедур надання державної підтримки.</p>
5	<p>Мета бізнесу – це:</p> <p>а) прибуток;</p> <p>б) задоволення власних потреб;</p> <p>в) задоволення потреб споживача;</p> <p>г) потреба бути необхідним суспільству.</p>
6	<p>Бізнесом є:</p> <p>а) служба в державних органах;</p> <p>б) володіння акціями компанії;</p> <p>в) робота по найму в компанії;</p> <p>г) праця на власному підприємстві.</p>
7	<p>Визначальними рисами бізнесу є:</p> <p>а) ініціативність;</p> <p>б) креативність;</p> <p>в) самостійність у прийнятті рішень;</p> <p>г) відсутність ризиків у прийнятті рішень.</p>
8	<p>Активізація бізнесу приводить до:</p> <p>а) поліпшення стану суспільного виробництва;</p> <p>б) розповсюдження екстенсивних шляхів розвитку виробництва;</p> <p>в) формування нового типу економічної поведінки.</p>
9	<p>Метою державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є:</p> <p>а) зміцнення позицій малого і середнього підприємництва у загальній структурі вітчизняної економіки;</p> <p>б) насичення вітчизняного ринку високоякісними товарами і послугами;</p> <p>в) впровадження екстенсивних методів розвитку виробництва;</p> <p>г) розповсюдження директивних планів.</p>
10	<p>Оберіть вірну відповідь:</p> <p>а) бізнес-процес – це певна послідовність певних видів робіт, процедур у просторі та часі, які забезпечують процес перетворення ресурсів на корисний готовий продукт (послугу)</p> <p>б) бізнес-процес має свої характеристики: модель, власника, вхід, виходу, ресурси, регламент, функцію, споживача</p> <p>в) бізнес-процес - це порядок, потік робіт для досягнення комерційного результату</p> <p>г) всі відповіді вірні.</p>

Завдання 2 (стереотипне) - (4 бали)

Визначте, до якої з функцій менеджменту належить кожне з наведених нижче завдань:

1. Визначення асортименту продукції на наступний період.
2. Формування організаційної структури управління суб'єкта бізнесу.
3. Встановлення планових обсягів виробництва на наступний період.
4. Визначення посадових обов'язків керівників структурних підрозділів.
5. Оцінка ступеню досягнення планових показників діяльності бізнес-суб'єкта.
6. Визначення ключових принципів і засад преміювання працівників.

Завдання 3 (діагностичне) - (6 балів)

Проведіть сегментацію ринку для наведеного бізнес-проекту, використовуючи наступні критерії сегментації: соціально-демографічні показники, мотиви придбання (психологія

поведінки). Бізнес-проект: бізнес у сфері флористики (формування квіткових композицій, прикрашання приміщень квітами тощо).

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу протокол № _____ від «__» _____ 20__ р.

Екзаменатор

д.е.н., проф. Чупир О.М.

Зав. кафедрою

д.е.н., проф. Салун М.М.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (тестове) - (30 балів)

За кожний правильний тест, при наявності розрахунків – 3 бали.

Завдання 2 (стереотипне) - (4 бали)

1,0 - Визначення асортименту продукції на наступний період.

0,5 - Формування організаційної структури управління суб'єкта бізнесу.

0,5 - Встановлення планових обсягів виробництва на наступний період.

0,5 - Визначення посадових обов'язків керівників структурних підрозділів.

0,5 - Оцінка ступеню досягнення планових показників діяльності бізнес-суб'єкта.

1,0 - Визначення ключових принципів і засад преміювання працівників.

Завдання 3 (діагностичне) - (6 балів)

Можливі критерії сегментації:

3- соціально-демографічні показники;

3- мотиви придбання (психологія поведінки).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Балановська Т. І., Троян А. В. Управління бізнесом: навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2019. 401 с.

2. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. №2 (7). 2022. С. 75-85.

3. Ліпич Л., Хілуха О., Кушнір М., Матвійчук І. Контролінг персоналу як інструмент ефективного управління підприємством. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. №2. 2021. С. 108-118.

4. Методологія керування бізнесом в умовах цифровізації : монографія / А. П. Грінько, П. Л. Гринько, Н. Г. Ушакова, Т. В. Андросова, О. А. Кулініч, І. І. Помінова. Х. : МОНОГРАФ, 2022. 199 с.

5. Орлова К. Є. Управління бізнесом. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2019. 319 с.

6. Пушкар М. С., Пушкар М. Р. Інформаційні ресурси для бізнесу: формування та використання. Тернопіль: Карт – бланш, 2021. 217 с.

7. Соціально-економічні проблеми управління бізнесом: монографія / за заг. ред. к.е.н., доц. А. С. Панчук, к.е.н., доц. Н.С. Ляліної. Харків: Вид-во ФОП Федорко, 2021. 303 с.

8. Управління підприємницькою діяльністю: навч. посібник / Н. М. Шматько, Р. О. Побережний, М. В. Кармінська-Белоброва, І. В. Угрімова та ін.; ред.: проф. Перерва П. Г., доц. Пантелеєв М. С.; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Електрон. текст. дані. Харків, 2019. 1100 с.

9. Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко, Н. В. Касьянова, С. Ф. Смерічевський та ін. К. : НАУ, 2022. 200 с.

10. Шевченко Л. С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства). Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 161 с.

Додаткова

11. Брич В. Я., Перит І. О. Основи управління бізнесом вітчизняних суб'єктів господарювання. Вчені записки Університету «КРОК» №3(55), 2019. С. 82-93.

12. Томчук О. В., Трегубов О. С., Андронік О. Л. Фінансові аспекти управління платоспроможністю малого та середнього бізнесу в умовах війни. Економіка та суспільство. №50. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2395/2316>.

13. Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів (м. Львів, 2 березня 2023 р.) : тези доповідей. Львів: Львівський торговельно-економічний університет, 2023. 560 с.

14. Пушкар О. І., Андрющенко Т. Ю. Методи оцінки ефективності систем управління взаємовідносинами. Вісник ХНТУ № 1(68). 2019. С. 162-167.

15. Осмятченко В. О., Склярук І. П. Сучасні ІТ-рішення для обліку та управління бізнесом. Підприємництво і торгівля. №34. 2022. С. 41-46.

16. Кириченко О. С. Сучасні аспекти та технології управління розвитком підприємств. Вчені записки Університету «КРОК» №2 (66). 2022. С. 107-115.

17. Омельченко А. І. Інтегрований підхід до ситуаційного управління бізнесом в умовах війни. URL:

<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/3896e066-2f79-46fe-bc68-e9c292aa8d70/content>.

18. Колот А. М. Створення власного бізнесу: навч. посібник / А. М. Колот, Г. О. Швиданенко, та ін. К.: КНЕУ, 2017. 311 с.

19. Ставерська Т. О., Панфілова Я. А. Інноваційні формати та основні вектори цифрової трансформації управління бізнесом. Сучасне управління організаціями: концепції, цифрові трансформації, моделі інноваційного розвитку : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 25 листопада 2021 року). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021.С. 104-106.

20. Стан та тенденції розвитку сучасного підприємництва : монографія / за ред. М. П. Денисенка. Київ: ТОВ "ДКС центр", 2019. 464 с.

Інформаційні ресурси

21. Сервер Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/

22. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua